

FELADATOK

1. Szellemi képességek

Az alábbi szóláshasonlatok az okosság és a butaság különféle fokozatait fejezik ki. Előfordulnak köztük a háztartásban használt eszközök (*rosta*), mindennapi jelenségek (*tűz*), a történelem vagy a mitológia szereplői (*Salamon*). Párosítsd őket a jelentésükkel!

<i>Szóláshasonlat</i>	<i>Értelmezés</i>
A) <i>olyan vkinek a feje, mint a rosta</i>	a) gyors észjárású
B) <i>úgy vág vkinek az esze, mint a beretva</i>	b) felnő és tudatlan marad
C) <i>úgy néz ki vki, mintha háromig se tudna számolni</i>	c) éles eszű
D) <i>magas vkinek vmi, mint kacsának az eperfa</i>	d) gyöngé emlékezőtehetségű
E) <i>híg vkinek az agya, mint a káposztalé</i>	e) érthetetlen
F) <i>felnő vki, mint a bolondgomba</i>	f) a ténylegesnél ostobábbnak tűnik
G) <i>olyan vki, mint a tűz lángja</i>	g) végtelenül ostoba

A	B	C	D	E	F	G

2. Állatos

A régi hiedelem úgy tartja, hogy nincs különbség emberi és állati tulajdonságok között: minden emberi jellemvonásnak megtalálható párhuzama a faunában. A szóláshasonlatok legtekintélyesebb részét az állathasonlatok alkotják, amelyek két csoportra oszthatók: az egyikben az említett állatra valóban jellemző vonások (*fut vki, mint a nyúl*), a másikban pedig a vélt vagy hagyományosan (a hiedelemrendszer, legendák, költemények hatására) nekik tulajdonítottak (*bölcs vki, mint a bagoly*) jelennek meg.

- A) Melyik állatnév illik a következő hiányos szóláshasonlatokba?
- B) Mit jelentenek?
- C) Nézd meg a szótárban, melyiknek van több változata is!

Hiányos szóláshasonlat

- A) annyi vki v. vmi, mint a tarka
- B) ért vki vmihez, mint a^2 az ábécéhez
- C) eleven vki, mint a
- D) lop vki, mint a tolvaj
- E) nyel vki vmit, mint a nokedlit
- F) úgy megy vki, mint a
- G) virraszt vki, mint a

Beírandó
a) bagoly
b) kacsa
c) kutya
d) ló
e) sajtkukac
f) szarka
g) tetű

3. Közmondás és szóláshasonlat

A szóláshasonlatok gyakran teljes mondatokban közmondásként szerepelnek (*Ki mint vet, úgy arat; Amilyen az adjonisten, olyan a fogadjisten; Többet ésszel, mint erővel*). Mivel évezredek tapasztalatát sűrítik egyetlen mondatba, ezért előszeretettel alkalmazzák őket oktató szándékkal. Nemegyszer lerövidülhetnek szólássá, a rövidebb kifejezések pedig közmondássá bővíthetnek. A változás iránya nem mindig egyértelmű. Milyen szóláshasonlatot ismersz, amelyik jelentésben az alábbi közmondásokhoz vagy szólásokhoz kapcsolódik?

Közmondás, szólás	Szóláshasonlat
A) elkölténé a Dárius kincsét is	a)
B) Sok bába között elvész a gyermek	b)
C) Könnyű a rossz pénzt megismerni	c)
D) A vízbe fúló a szalmaszálhoz is kapkod	d)
E) A süllyedő hajót elhagyják a patkányok	e)
F) Majom is szereti a maga fiát	f)
G) Mosdik a macska, eső lesz	g)

² Természetesen, szükség esetén a helyett az is használható. Ezt külön nem jelölöm. [B. J. A.]